

Samnorðurlensk umsögn um EES, EF og EF-samveldið

Samtykt á fundi í Oslo 12. og 13. október 1991 av umboðum fyri Folkebevægelsen mod EF, Danmark, Vahthohto Eyille, Finnlandi (Alternativ till EG), føroyska fólkarráslu í stovning, Samstøðu um óháð Íslands, Nei til EF, Noregi og Nej till EG, Svøriki.

Garðar eru rapaðir, og nýggja Evropa gevur betri samstarvslíkandi. Nýggja Evropa hevur eisini vð sær nýggj vanda-mál, vandamál, sum verða at greiða í fela. Greiðsla teirra kann ikki verða miðstýrd, men má verða bygd á javnbjóðis samvinnu millum sjálvstøðug ríki.

Hitt góða samstarvið í Norðurlondum sýnir, at javnbjóðis samvinna millum sjálvstøðug(!) ríki kann virka væl uttan yvirtjóðastovnar. Norðurlandasamstarvið eigur at verða munandi stimbrað og víðkað til nýggj øki. Royndir okkara kunnu verða nýttar til at mennja og nora um samvinnuna millum lond uttan fyri EF-kervið.

Aðalmál EF hevur alla tíðina verið alsamur búskaparvæðing, við tað at marknaðarkreftirnar verða latnar leika leysar, og felagsligar (sosialar) og umhvørvisligar avleiðingar hava minni upp á seg. Aðlanir EF um innmarknað við vøkstri í framleiðslu og nýtslu og kapping um marknaðarlutir við USA og Japan visa, at

hetta er framvegis endamálið. Hesin vøxtur fær ikki verið uttan við at ránnýta heimsins longu so neyðtroytta náttúruútlífing, at leggja alsamt tyngri byrðar á umhvørvi og menniskju og tránýta fátækrafólkið í triðja heimi.

Umhvørvisneyðin í heiminum sýnir, at vit kunnu ikki halda fram ta leið, sum idnaðarvaksarsamfeløgini hava slóðað fyri. Vit verða at skifta til «burðardyggja» menning, menning í samlag við náttúruna. EF-kervið er ikki tað, ið heiminum tørvar, tvørturimóti.

EES fer eisini at gera Norðurlond til part í innmarknaðinum í EF. Við EES-sáttmála grundaðum á regluverk EF verða øll Norðurlond at lúta fyri avgerðum og dómsøgnum EF viðvíkjandi innmarknaðinum. Norðurlond hava frihandilsavtalur við EF, ið tryggja idnaðinum marknaðaratgongd, og tørvar er ikki á EES til tess at kunna flyta út til EF.

Limaskapur í EF og EES-sáttmáli fara at

leggja tilfeingi og vinnulív í londunum opin fyri útlandskum uppkeypi. Bygdarsamfeløg í hópatali, sum nú eru virkin og lívfer, koma niðurundir, tí at vit kunnu ikki fremja bygdarmenning, ið tryggjar spjadda búseting. Einku kunnu vit gera í móti, at útlandskir fiskimenn setast niður í londum okkara og fara at troyta okkara fiskigrunnar.

Stjórnarlag EF er ikki fólkaraðisligt í bygnaði sínum og harafturat merkt av skrivstovuvelði. Evropatingið, teir kalla, er ikki lóggevandi, tí at lóggávuvældið er hjá Ráðharraráðnum, har ið hitt einstaka landið kann verða við undirlutan í atkvøðugreiðslu. EF-nevndin hevur einarætt til at seta fram lógaruppskot, og dómstólur EF hevur stóra ávirkan á lóggávuna. Eingin av hesum stovnum hevur røttfesti í fólkunum, og øll avgerðartilgongdin er lokað og loynilig.

EF-skipanin er í andstøðu við vælferðarlagið í Norðurlondum, ið byggir

á umboðandi fólkastýri gjøgnum lóggávutving, opinleika í politiskum avgerðatilgongdum og á felagsliga samstøðu (solidaritét).

EF gongur við ferð fram imóti at gerast samveldisríki við felags politikk alt frá útbúgving og mentan um skatta- og almanna-politikk til uttanríkis- og verjupolitikk. Hini einstøku limalondini frá at enda sum lægriset lutaríki.

Aðlanirnar um búskaparligt og peningaligt samveldi grundlógarfesti ein búskaparpolitikk, ið fer at elva til stórt vinnuløysi. Ríkini í EF skulu hava felags gjaldoyra, ECU, og peningapolitikkurin verður ásettur av einum miðbankakervi uttan politiska stýring og fólkaraðisligt eftirlit og við støðugum prísnum sum einasta endamáli. Ráðharraráð EF skal kunna taka til revsatisgerðir móti londum, sum nýta hall á

rikisfiggjarætlanini sum ráð móti vinnuløysi.

Orðaskiftið um viðurskiftini millum lond okkara og EF leikar á í øllum Norðurlondum. Danmark er í serstøðu sum limur í EF, Finnland, Ísland og Noreg samráðast um EES-sáttmála, og Svøríki hevur søkt um limaskap. Grønland og Føroyar standa uttan fyri EF og eru ikki við í samráðingum um EES, men hava tvíliðasáttmálar við EF. Í Norðurlondum stúra alt fleiri fyri tillagan til EF og fyri gongd EF fram imóti einum samveldi. Stjórnirnar vilja litið opinskara, og fólkid veit hvaðna minni um innihaldið í samráðingunum við EF. Í øllum Norðurlondum er alneyðugt at fáa lívligt alment orðaskifti og fólkatakvøður.

Norðurlond hava samleið um søgu, mentan og arvsíðir og eru sambundin við líkum samfelagslag. Tí nema viður-

skiftini hjá hvørjum einstøkum landi við EF eisini við hini londini, og tað er tí nátturligt við samvinnu tvørtur um landamark um felags sjónarmið.

Nú verður stilað fyri viðtøkum norðurlandasamstarvi millum felagskapir og ræslur, sum eru imóti limaskapi í EF-samveldinum. Vit samstarva ikki við felagsskapir ella einstaklingar, ið eru imóti fólkaraði ella vanvirða onnur fólkaslag. Vit vilja gera okkara til at fáa skilaligt, fjelbroytt og upplýsandi orðaskifti. Vit vilja útvega sannroyndir og metingar, sum kunnu varpa ljós á avleiðingar av EES, EF og EF-samveldinum. Vit vilja hvør styðja annan í at mennja og stimbra mótstøðuna hjá fólkum um øll Norðurlond.

En røst fra graven

Sverre Midjord svarar Paula Ellefsen

Í Dimmalætting nú um dagarnar varð prentað røða, sum Pauli Ellefsen, fyrrverandi formaður sambandsflokksins, hevði hildið á norðurlenskari samkomu. Nú er ikki Pauli Ellefsen ein og hvør, hann er fyrrverandi lögtingsmaður, lögmaður og fólkatingsmaður, so eftir hesum skuldi ein roknað við, at innihald var í tí, sum hann ferdi fram, og uttan iva hava áhoyrarar hansara gjørt sær sínar metingar eftir tí, sum hesin maður hevur staðið fyri. Og ikki at gloyma: hansara privata virksemi sum statsviðurkendur grannskoðari.

Hann tosaði um tey føroysku víðurskiftini, um niðurgangstíðir í Føroyum. Eitt sera álvarsamt

mál. Eitt mál, sum viðkemur hvørjum einasta heimi í Føroyum. Ein skuldi hildið, at Pauli Ellefsen ætlar sær eina

afturkomu í føroyskum politikk, bæði fyri seg persónliga og ikki minni fyri sambandsflokkin, tí sambært røðu hansara, og tað er honum og flokki hansara líkt, so hava Pauli Ellefsen og Sambandsflokkin onga skyld í niðurgangstíðunum í Føroyum.

Hann vaskar hendur sínar. «TAÐ GJØRDI PILATUS EISINI!» Sambært røðu Paula Ellefsen, so vóru tað bert nøkur fá ár, at tað gekk væl í Føroyum. Henda pástand endurtekur hesin úrmælingur í føroyskum politikk fleiri ferðir í tíðini síni. Her visir hann óbeinlæis til tey árin, hann sjálvur sat sum lögmaður. Hann umrøður sjálvandi ikki árin saman við Tjóð-

veldisflokkinum. Álvaratos! Um hesin maður og sambandsflokkin veruliga trúgva hesum, so er nakað heilt gal-

ið, tí teir vita, ja, Føroya fólk veit, at Pauli Ellefsen sum lögmaður og í sínum privata virksemi sum grannskoðari hevur verið við til at tilmæla tey tiltekt, sum tíværri ikki øll vóru haldbar, men sum vórðu gókend eftir tilmæli frá grannskoðaravirkjum, og tað er eingin ivi í minari sál um, at privatvirkið hjá Paula Ellefsen ikki hevur staðið aftast í slíkum tilmælum. Og tá hann samstundis bæði hevur verið lögmaður og lögtingsmaður, øll árin limur av figgjarnevndini, so hava uttan iva hansara tilmæli fingið skjóta viðgerð.

At hann nú kemur sum ketta upp úr høvdatrog og nú hevur loysnirnar og samstundis sigur seg leysan av allari ábyrgd, tað er bert Pauli Ellefsen, sum kann gera slíkt, men møguliga eru tað nøkur, sum hava skilt, at hetta heldur ikki, og tí skilir ein betur, at Pauli Ellefsen so bráðliga legði frá sær sum formaður sambandsflokksins. Flokkur hansara

hevur sæð, at í framtíðini, nú tað veruliga krevst at taka tøk, at taka ópopulærar, men neyðugar avgerðir, var tað best fyri flokkin at lata Paula fara. Nú kemur tað fram, hví Pauli Ellefsen legði frá sær, men hann kann ikki lata vera at gera illt verri, tað sæst á seinasta útspæli hansara.

Góða mamma, tað var ikki eg ella sambandsflokkin, tað vóru hinir. Ein politikari, sum ongan sjálvskritikk hevur, sum ikki torir at standa við gjerdar gerðir, er meira til skaða enn gagns, og tí eigur røða hansara at verða lisin í tí andanum: En røst fra graven.

Ringið!
- og vit skriva
☎ 11820